

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ
ประจำปี พ.ศ.2568

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ

อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

077-300097

www.bangmadua.go.th

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประจำปี พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลายสาเหตุปัจจัย และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ กระทรวงมหาดไทยจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.2568 ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหขยะมูลฝอยให้เกิดความต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ.2565 - 2570) ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสวรรค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ.2568 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องตามแนวนโยบายการจัดการขยะของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

1.3 เป้าหมาย

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกหลักวิชาการ

1.4 นิยามและความหมาย

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว วัสดุหรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, 2535)

ขยะมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น และความหมายรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือ คร่าวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ,2548)

ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษ เนื้อสัตว์เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึง ซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการโดยขยะที่ย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,2548)

ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่อง เครื่องดื่มแบบ UHTกระป๋อง เครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองใน กองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,2548)

ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบ หรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุธรรมชาติ วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ บุคคล สัตว์พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืชกระป๋องสเปรย์ บรรจุสีหรือสารเคมีเป็นต้น ขยะอันตรายนี้ เป็นขยะที่มักจะพบน้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของ ปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,2548)

ขยะทั่วไป (General waste) มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะ ย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองขนมกึ่งสำเร็จรูปถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลียเอทีนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ,2548)

มูลฝอยติดเชื้อ หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณมากหรือมีความเข้มข้นซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้

กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซาก สัตว์รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่า) ด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ,2545)

- (1) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพ หรือซากสัตว์และใช้สัตว์ทดลอง
- (2) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีกระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์และกระจกปิดสไลด์
- (3) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลีผ้า ก๊อสม ผ้าต่างๆ และท่อยาง
- (4) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ส่วนที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ตำบลบางมะเดื่อ เป็นชุมชนเล็กๆ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำพุมดวง เดิมมีผู้คนอาศัยอยู่ไม่มากการคมนาคมขนส่งใช้ทางน้ำ เป็นท่าน้ำเล็กๆ โดยบริเวณท่าหน้านั้น มีต้นมะเดื่อเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนั้นว่า บ้านบางมะเดื่อ การปกครอง กำนันคนแรก คือ ขุนเผยบางเดื่อเขต หรือ นายทิต รจนา ซึ่งสมัยนั้นมีแค่ 3 หมู่บ้าน และได้ขยายอาณาเขตกว้างไกลจนถึงปัจจุบัน โดยมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านบางบาน บ้านบางมะเดื่อ บ้านท่าม่วง บ้านศรีปทุมวัลย์ บ้านห้วยมุด บ้านแหลมเคียร และ บ้านถ้ำเม่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ เดิมเป็นสภาตำบลบางมะเดื่อ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2538 ต่อมายกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล บางมะเดื่อ เมื่อวันที่ 16 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 และย้ายที่ทำการมายัง หมู่ที่ 1 บ้านบางบาน เมื่อวันที่ 12 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550 จนถึงปัจจุบัน

1. ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของตำบล

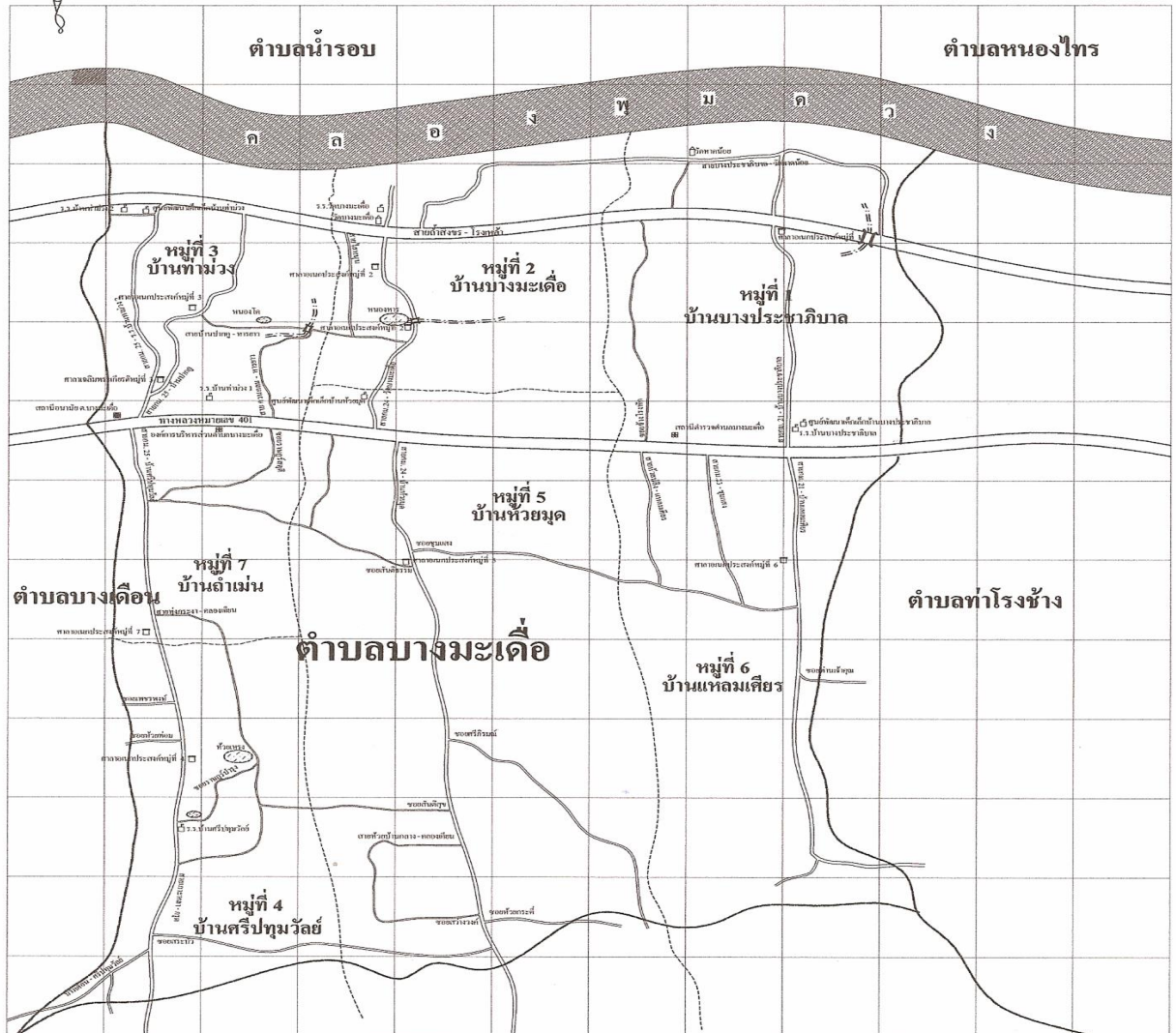
องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอพุนพิน อยู่ห่างจากอำเภอพุนพิน ตามเส้นทางสายสุราษฎร์ฯ - ตะกั่วป่า ประมาณ 25 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประมาณ 35 กิโลเมตร

พื้นที่และอาณาเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ มีพื้นที่ จำนวน 77 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำรอบ	อำเภอพุนพิน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลกรูด	อำเภอพุนพิน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าโรงช้าง	อำเภอพุนพิน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบางเคียน	อำเภอพุนพิน	จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนที่ตำบลบางมะเดื่อ

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ตำบลบางมะเดื่อ ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง จากทิศใต้ของตำบล โดยเฉพาะในเขตหมู่ที่ 4, 5, 6 และ 7 แล้วเป็นที่ลาดเทไปทางทิศเหนือจนถึงคลองพุมดวง (ด้านทิศเหนือของตำบลมีคลองพุมดวงเป็นแนวเขตกั้นระหว่างตำบลบางมะเดื่อกับตำบลน้ำรอบและหนองไทร) มีแม่น้ำพุมดวงไหลผ่านพื้นที่ จำนวน 1 สาย

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลบางมะเดื่อ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ติดกับทะเลอ่าวไทย จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมอยู่ตลอดแนว มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน มีลักษณะลมฟ้าอากาศ อำเภอพุนพินอยู่ติดกับทะเลอ่าวไทย จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมอยู่ตลอดแนว มีฤดูกาล 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน ลักษณะภูมิอากาศโดยรวมมีลักษณะอากาศร้อนชื้น ฝนตกตลอดทั้งปี

1.4 ลักษณะของดิน

ตำบลบางมะเดื่อ มีลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ประชาชนในตำบลจึงใช้ประโยชน์จากที่ดินทางด้านเกษตรกรรม อาทิ ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน สวนผลไม้ต่างๆ เป็นต้น (ดินชนิดนี้ต้องใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เหมาะสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ)

2. ด้านการเมือง/การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

ตำบลบางมะเดื่อ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 ตำบล จำนวน 7 หมู่บ้าน ดังนี้

1) หมู่ที่ 1	บ้านบางบาน	กำนันตำบลบางมะเดื่อ	ชื่อ	นายสถาพร	อินทชาติ
2) หมู่ที่ 2	บ้านบางมะเดื่อ	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นายอนุสรณ์	ศรีสวัสดิ์
3) หมู่ที่ 3	บ้านท่าม่วง	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นายภูสิทธิ์	พรหมสนธิ
4) หมู่ที่ 4	บ้านศรีปทุมวัลย์	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นายสำเริง	เกื้อดวง
5) หมู่ที่ 5	บ้านห้วยมุด	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นายชาญณรงค์	สุนทรพัฒน์
6) หมู่ที่ 6	บ้านแหลมเคียร	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นางสาวประภาพร	เอี้ยงโยธา
7) หมู่ที่ 7	บ้านถ้ำเม่น	ผู้ใหญ่บ้าน	ชื่อ	นายสมปราชญ์	จันทนา

2.2 การเลือกตั้ง

ตำบลบางมะเดื่อ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 7 เขตการเลือกตั้ง ดังนี้

1) เขตเลือกตั้งที่ 1	ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน	หมู่ที่ 1	บ้านบางบาน
2) เขตเลือกตั้งที่ 2	ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน	หมู่ที่ 2	บ้านบางมะเดื่อ
3) เขตเลือกตั้งที่ 3	ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน	หมู่ที่ 3	บ้านท่าม่วง
4) เขตเลือกตั้งที่ 4	ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน	หมู่ที่ 4	บ้านศรีปทุมวัลย์
5) เขตเลือกตั้งที่ 5	ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน	หมู่ที่ 5	บ้านห้วยมุด

- 6) เขตเลือกตั้งที่ 6 ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านแหลมเศียร
7) เขตเลือกตั้งที่ 7 ตั้งอยู่ที่ศาลาประชุมหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 บ้านถ้ำเม่น

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ตำบลบางมะเดื่อ มีประชากรเพิ่มขึ้นจากปี 2563 เป็น 4,752 คน คิดเป็นร้อยละ 0.08 ประกอบด้วย ชาย 2,343 คน หญิง 2,409 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุด คือ หมู่ที่ 5 บ้านห้วยมุด รองลงมา หมู่ที่ 4 บ้านศรีปทุมวัลย์ ประชากรนับถือศาสนาพุทธ อัตราความหนาแน่นของประชากร 61.71 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร จำนวนบ้าน 2,149 ครัวเรือน อาชีพหลักของประชากรตำบลบางมะเดื่อ คือ ด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง อุตสาหกรรม

จำนวนประชากร

สถานที่	ปี พ.ศ./คน			
	2564	2565	2566	2567
ตำบลบางมะเดื่อ	4,759	4,736	4,701	4,692

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนกันยายน 2567

จำนวนประชากรในตำบลบางมะเดื่อจากข้อมูล 3 ปีย้อนหลัง พบว่ามีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และคาดการณ์ในอนาคตว่าจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในระดับเดียวกัน

สัดส่วนประชากรตำบลบางมะเดื่อ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านบางบาน	281	306	587	265
2	บ้านบางมะเดื่อ	245	263	508	180
3	บ้านท่าม่วง	231	262	493	252
4	บ้านศรีปทุมวัลย์	402	377	779	355
5	บ้านห้วยมุด	559	555	1,114	510
6	บ้านแหลมเศียร	292	286	578	249
7	บ้านถ้ำเม่น	308	325	633	432
รวม		2,318	2,374	4,692	2,243

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอพุนพิน กรมการปกครอง ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2567

3.2 ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ตำบลบางมะเดื่อมีประชากรจากทะเบียนบ้าน ณ เดือนกันยายน 2567 ประชากรทั้งสิ้น 4,692 คน โดยแบ่งเป็นช่วงอายุและจำนวนประชากร ดังนี้

ช่วงอายุประชากร	จำนวนประชากร			หมายเหตุ
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	17	11	28	
1 – 10 ปี	262	231	493	
11 – 20 ปี	293	288	581	
21– 30 ปี	293	278	571	
31 – 40 ปี	343	340	683	
41 -50 ปี	398	374	772	
51 – 60 ปี	316	369	685	
61 – 70 ปี	244	236	480	
71 – 80 ปี	101	153	254	
81 – 90 ปี	41	77	118	
91 – 100 ปี	10	16	26	
รวม	2,318	2,373	4,691	

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียนอำเภอพนัสนิคม กรมการปกครอง ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2567

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

ตำบลบางมะเดื่อ มีสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางประชาภิบาล ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบางมะเดื่อ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบางมะเดื่อ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านศรีปทุมวัลย์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบางมะเดื่อ
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านห้วยมุด ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบางมะเดื่อ

2) โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนบ้านบางประชาภิบาล ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบางมะเดื่อ
- โรงเรียนบ้านท่าม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบางมะเดื่อ

- โรงเรียนบ้านศรีปทุมวัลย์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบางมะเดื่อ

3) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง ได้แก่

- โรงเรียนบ้านท่าม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบางมะเดื่อ

4.2 สาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน เช่นกัน ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน โรคไข้เลือดออก มือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่นๆ อีกมาก มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาล ปัญหาคือประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี การแก้ไขปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน บางครัวเรือนไม่ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกาย ยังไม่สม่ำเสมอ และประชากรส่วนมากไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาเหล่านี้เทศบาลพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข โดยร่วมมือกับโรงพยาบาล สาธารณสุข จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา

ตำบลบางมะเดื่อ มีสถานบริการด้านสาธารณสุขในเขตพื้นที่ ดังนี้

1) โรงพยาบาล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางมะเดื่อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบางมะเดื่อ

2) กลุ่มสมาชิก อสม. จำนวน 7 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านบางบาน	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านบางมะเดื่อ	ตั้งอยู่หมู่ที่ 2	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านท่าม่วง	ตั้งอยู่หมู่ที่ 3	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านศรีปทุมวัลย์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 4	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านห้วยมุด	ตั้งอยู่หมู่ที่ 5	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านแหลมเคียร	ตั้งอยู่หมู่ที่ 6	ตำบลบางมะเดื่อ
- กลุ่มสมาชิก อสม.บ้านถ้ำเม่น	ตั้งอยู่หมู่ที่ 7	ตำบลบางมะเดื่อ

4.3 อาชญากรรม

ตำบลบางมะเดื่อไม่มีปัญหาอาชญากรรมใหญ่ๆ เกิดขึ้น แต่มีปัญหาอาชญากรรมเล็กๆ อาทิ การลักขโมยทรัพย์สิน เนื่องจากตำบลบางมะเดื่อเป็นที่ตั้งของสถานีตำรวจภูธรบางมะเดื่อ ซึ่งตั้งอยู่ที่ข้างที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ หมู่ที่ 1 ตำบลบางมะเดื่อ อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนภายในตำบล

4.4 ยาเสพติด

ปัญหา ยาเสพติดของตำบลบางมะเดื่อ จากการที่ทางสถานีตำรวจภูธรบางมะเดื่อได้แจ้งให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทราบนั้น พบว่าในตำบลมีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า เหตุผลก็เนื่องมาจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำ ประชาชน หน่วยงานของตำบลที่ช่วย สอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่ เท่านั้น เช่น การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจกเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ การจ้างครูสอนยาเสพติดให้แก่ เด็กนักเรียนในโรงเรียนในพื้นที่ ถ้านอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ ก็เป็นเรื่องของอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด

4.5 การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ ได้ดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ ดังนี้

- 1) ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ
- 2) รับลงทะเบียนและประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
- 3) ประสานการบำบัดผู้พิการ
- 4) ของบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ยากจน ยากไร้ รายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสไร้ที่พึ่ง
- 5) ออกพื้นที่ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ และผู้พิการ

5. ระบบบริการพื้นฐาน

5.1 การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมในพื้นที่ตำบลบางมะเดื่อส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ร้อยละ 70 เป้าหมายคือต้องการให้ได้มากกว่านี้หรือร้อยละ 100 โดยผู้บริหารมีนโยบายที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทุกสาย เนื่องจากพื้นที่ของตำบลมีขนาดใหญ่ มีจำนวนถนนในปริมาณมากจึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อมีเส้นทางคมนาคม ดังนี้

- ถนนลูกรัง	จำนวน	8	สาย
- ถนนลาดยาง	จำนวน	12	สาย
- ถนนคอนกรีต	จำนวน	34	สาย
- ถนนอื่น ๆ	จำนวน	-	สาย
- สะพานคอนกรีต	จำนวน	4	แห่ง

ข้อมูลจากกองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ ณ เดือนกันยายน 2567

5.2 การไฟฟ้า

ตำบลบางมะเดื่อมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้า

ส่องสว่างนั้นยังไม่ใช่สาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่สามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับถนน การแก้ปัญหา คือ ประสานความร่วมมือกันในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ปัจจุบันตำบลบางมะเดื่อ มีไฟฟ้า ใช้น้ำประปา

5.3 การประปา

การประปาของตำบลบางมะเดื่อ มีดังนี้

- 1) จำนวนครัวเรือนมีน้ำประปาใช้ จำนวน 2,243 ครัวเรือน
- 2) จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำประปาใช้ จำนวน - ครัวเรือน

5.4 โทรศัพท์

ตำบลบางมะเดื่อเป็นตำบลหนึ่งที่มีการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานครบถ้วน โดยเฉพาะการบริการ โทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งมีการใช้บริการโทรศัพท์บ้าน 40 หมายเลข นอกจากนั้นถือได้ว่าทุกครัวเรือนมีโทรศัพท์มือถือใช้ครบทุกครัวเรือน

5.5 ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ตำบลบางมะเดื่อมีที่ทำการไปรษณีย์สาขาย่อย จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง ตำบลบางมะเดื่อ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตร

ข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรของตำบลบางมะเดื่อ (ข้อมูลการขึ้นทะเบียน) จำแนกเป็นประเภท ได้ดังนี้

1. ยางพารา

ตำบล/ หมู่บ้าน	รายงานสรุปยอดผู้ปลูก ยางพารา		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
บางมะเดื่อ	659	1,042	12,394.65
1	81	157	1,205.90
2	54	85	511.75
3	58	75	680.35
4	211	279	4,690.70
5	189	257	3,068.12
6	90	115	1,271.87
7	60	74	965.97

2. ปาล์มน้ำมัน

ตำบล/ หมู่บ้าน	รายงานสรุปรายการผู้ปลูก ปาล์มน้ำมัน		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
บางมะเดื่อ	171	217	2,448.51
1	31	44	276.55
2	13	23	103.41
3	26	28	202.24
4	45	52	960.13
5	35	39	538.77
6	21	23	271.99
7	7	8	95.43

3. พุเรียน

ตำบล/ หมู่บ้าน	รายงานสรุปรายการผู้ปลูก พุเรียน		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
บางมะเดื่อ	55	65	231.42
1	9	9	18.25
2	8	8	20.85
3	18	27	47.37
4	6	6	66.43
5	6	6	35.97
6	9	9	42.56
7	-	-	-

6.2 การประมง

ตำบลบางมะเดื่อมีการประกอบอาชีพด้านการประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาในกระชัง จำนวนประมาณ 25 ราย โดยปลาที่เลี้ยงได้แก่ ปลานิล ปลาตะบิติ ปลาช่อน และปลาแรด พื้นที่ที่เลี้ยงได้แก่ทำนบกคลองพุมดวง ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 - หมู่ที่ 3 ของตำบลบางมะเดื่อ

รายละเอียดข้อมูลสถิติทางการประมงของตำบลบางมะเดื่อ (ข้อมูลการขึ้นทะเบียน) ดังนี้

- ข้อมูลเกษตรกร จำนวน 26 ราย
- โรงเพาะฟัก จำนวน - ราย
- ฟาร์มเลี้ยงแบบยังชีพ จำนวน 1 ราย
- ฟาร์มเลี้ยงแบบพาณิชย์ จำนวน 25 ราย
- ปลา/สัตว์น้ำ ที่เลี้ยง ได้แก่ ปลานิล ปลาตะบิติ ปลาช่อน และปลาแรด
- พื้นที่เลี้ยง รวม 13.61 ไร่

ฟาร์มเลี้ยงแบบยังชีพ จำนวน 1 ราย

ประเภทฟาร์มเลี้ยง	จำนวน
เลี้ยงแบบยังชีพ-ปลาน้ำจืด	1
เลี้ยงแบบยังชีพ-สัตว์น้ำอื่นๆ	-
เลี้ยงแบบยังชีพ-หลายชนิดในหน่วยเดียว	-
รวม	1

ฟาร์มเลี้ยงแบบพาณิชย์ จำนวน 25 ราย

ประเภทฟาร์มเลี้ยง	จำนวน
เลี้ยงแบบพาณิชย์-ปลาน้ำจืด	25
เลี้ยงแบบพาณิชย์-สัตว์น้ำอื่นๆ	-
เลี้ยงแบบพาณิชย์-หลายชนิดในหน่วยเดียว	-
รวม	25

6.3 การปศุสัตว์

จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนสัตว์ของอำเภอพุนพิน พบว่าตำบลบางมะเดื่อมีการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ สุกร ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ โคเนื้อ สุนัข แมว รายละเอียดดังนี้

ชนิดสัตว์	โคเนื้อ		โคนม		สุกร		ไก่		เป็ด		สัตว์เลี้ยง อื่นๆ	
	ตัว	ราย	ตัว	ราย	ตัว	ราย	ตัว	ราย	ตัว	ราย	ตัว	ราย
รวม	310	36	1,124	36	362	2	60	5	187	94	1,242	558

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพุนพิน ณ เดือนพฤษภาคม 2564

6.4 การท่องเที่ยว ตำบลบางมะเดื่อ มีสถานที่ท่องเที่ยวจำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1) สระน้ำหนองหาร	หมู่ที่ 2 บ้านบางมะเดื่อ
2) วัดบางมะเดื่อ	หมู่ที่ 2 บ้านบางมะเดื่อ
3) สวนป่าป่าพรุณี	หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง
4) สวนดอกหน้าวัวของนางไพจิตรศรี เพชรแสง	หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง
5) สระน้ำหนองโต	หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง

สระน้ำหนองหาร

วัดบางมะเดื่อ

สวนป่าน้ำพรณี

สวนดอกหน้าวัวของนางไพจิตรศรี เพชรแสง

สะพานน้ำหนองโต

6.6 อุตสาหกรรม

ตำบลบางมะเดื่อ มีโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1) โรงงานรับซื้อไม้ยางพารา	จำนวน	1	แห่ง
2) โรงงานผลิตอิฐ	จำนวน	1	แห่ง

6.7 การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

ตำบลบางมะเดื่อ มีกลุ่มธุรกิจเพื่อการพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ ดังนี้

- 1) กลุ่มธุรกิจเพื่อการพาณิชย์ จำนวน 6 แห่ง ประกอบด้วย
 - บิมน้ำมัน (เอกชน) จำนวน 3 แห่ง
 - สถานที่รับซื้อผลผลิตจากยางพารา (เอกชน) จำนวน 3 แห่ง
- 2) กลุ่มอาชีพ จำนวน 5 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - กลุ่มพัฒนาสตรี
 - กลุ่มผูกผ้า
 - กลุ่มการทำเครื่องแกง
 - กลุ่มทำขนมไทย

6.8 แรงงาน

ประชากรตำบลบางมะเดื่อส่วนใหญ่ที่มีอายุ 21 – 60 ปี อยู่ในวัยใช้แรงงาน จำนวน 2,711 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80 ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้จากข้อมูล ของตำบลบางมะเดื่อพบว่ายังมีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากที่เข้ามารับจ้างกรีดยางโดยเฉพาะในพื้นที่ของ หมู่ที่ 4 บ้านศรีปทุมวัลย์ และหมู่ที่ 5 บ้านห้วยมุด ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้ได้จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวถูกต้อง ตามกฎหมายและพักอาศัยอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าของสวน ผู้นำของหมู่บ้าน และสถานีตำรวจภูธรบางมะเดื่ออย่างใกล้ชิด โดยไม่ได้สร้างปัญหาให้แก่พื้นที่แต่อย่างใด

7. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

7.1 การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณร้อยละ 99.99 ศาสนาอื่นๆ ประมาณร้อยละ 00.01

มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

1) วัดหาดน้อย	ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลบางมะเดื่อ
2) วัดบางมะเดื่อ	ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลบางมะเดื่อ
3) สำนักสงฆ์บ้านศรีปทุมวัลย์	ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบางมะเดื่อ

7.2 ประเพณีและงานประจำปี

ประเพณีและงานประจำปีที่สำคัญของตำบลบางมะเดื่อ ประกอบด้วย

- 1) เดือนเมษายน – พฤษภาคม ประเพณีรดน้ำดำหัวขอพรผู้สูงอายุตำบลบางมะเดื่อ
งานทำบุญสวดกลางบ้านประจำปี
ประเพณีสงฆ์น้ำพระรูปเหมือนหลวงพ่อเชียด
หลวงพ่พร้อม หลวงพ่อแคล้ว
- 2) เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม งานจัดการแข่งขันกีฬาประเพณีประจำตำบล
- 3) เดือนพฤศจิกายน ประเพณีวันลอยกระทงและแข่งเรือยาวองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขตลุ่มน้ำพุมดวง

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี ในแต่ละหมู่บ้านได้จัดทำ พิธีสวดกลางบ้าน โดยนิมนต์พระสงฆ์จัดทำพิธีสวดกลางบ้าน เพื่อเป็นการทำบุญหมู่บ้านและอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษและเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว นอกจากนั้นยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นสำคัญ อาทิ ภูมิปัญญาด้านการทำขนม ด้านศาสนาพิธี ด้านจักรสาน เป็นต้น

ภาษาถิ่น ประชาชนในตำบลบางมะเดื่อ ใช้ภาษาถิ่น เป็นภาษาได้ส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง สุราษฎร์ธานี และชุมพร ภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดอยู่บริเวณพื้นที่จังหวัดเหล่านี้ จะมีลักษณะเด่นที่คล้ายคลึงกัน เช่นออกเสียงคำว่า แตก เป็น ตะตะ, ดอกไม้ เป็น เตาะไม้, สามแยก เป็น สามแยะ ฯลฯ รวมถึงภาษาไทยถิ่นใต้ในเขตอำเภอขนอม นครศรีธรรมราช ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเทือกเขานครศรีธรรมราช (เขาหลวง) และในกลุ่มอำเภอฉวาง พิปูน ถ้าพรณรา และทุ่งสง ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเทือกเขานครศรีธรรมราช (เขาหลวง) ก็จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ส่วนจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แม้จะตั้งอยู่ฝั่งทะเลตะวันออก แต่สำเนียงภาษา ก็ถือเป็นกลุ่มเดียวกับจังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต คือ ออกเสียงตัวสะกด ก.ไก่ ไม่ได้

7.4 สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สินค้าที่มีชื่อเสียงที่สำคัญของตำบลบางมะเดื่อ คือ มีดกรีดยาง ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 บ้านถ้ำเม่น เอกลักษณ์ของมีดกรีดยางของตำบลบางมะเดื่อคือ การใช้เหล็กกล้า ทำให้มีดมีความเหนียว คม และทน จึงทำให้เป็นสินค้าที่ผู้คนที่แวะมาเยี่ยมเยือนและมักจะซื้อเป็นของฝาก

8. ทรัพยากรธรรมชาติ

8.1 น้ำ

ข้อมูลของน้ำตำบลบางมะเดื่อ ประกอบด้วย

1) แม่น้ำที่ไหลผ่าน	จำนวน	1	สาย
2) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง	จำนวน	11	แห่ง/สาย
3) บ่อบาดาลและระบบประปา	จำนวน	44	แห่ง
4) บ่อน้ำตื้น	จำนวน	152	แห่ง

ที่มา : กองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ ณ เดือนกันยายน 2567

8.2 ป่าไม้

ตำบลบางมะเดื่อ ไม่ได้ถูกกำหนดให้อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ แต่มีพื้นที่ป่าชุมชนที่ชาวบ้านได้ร่วมกันอนุรักษ์ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านบางมะเดื่อ หมู่ที่ 3 บ้านท่าม่วง หมู่ที่ 4 บ้านศรีปทุมวัลย์ หมู่ที่ 5 บ้านห้วยมุด พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ต้นยางนา ต้นกระถิน เทพา ต้นกระถินณรงค์ เป็นต้น นอกจากนี้ตำบลบางมะเดื่อยังมีการจัดตั้งธนาคารต้นไม้ จำนวน 2 สาขา ได้แก่ สาขาบ้านท่าม่วง และสาขาบ้านศรีปทุมวัลย์ เพื่อให้ร่วมกันปลูกต้นไม้และอนุรักษ์ป่าไม้ นอกจากนี้ยังมีการให้บริการและจำหน่ายพันธุ์กล้าไม้อีกด้วย

8.3 ภูเขา

-

8.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พื้นที่ของตำบลบางมะเดื่อส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก สภาพของดิน ป่าไม้ น้ำ ค่อนข้างสมบูรณ์ อากาศไม่มีมลพิษ มีเพียงพื้นที่บางส่วนของหมู่ที่ 4 บ้านศรีปทุมวัลย์ และหมู่ที่ 5 บ้านห้วยมุด ที่ค่อนข้างเป็นที่ราบสูง ทำให้ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำทางการเกษตรในฤดูแล้ง

9. ภัยธรรมชาติ

9.1 อุทกภัย

การเกิดภัยธรรมชาติจากอุทกภัย ซึ่งจะเกิดบ่อยๆ ในฤดูฝน โดยเฉพาะบริเวณที่ราบลุ่มแนวเขต ส่วนเหนือของตำบลที่อยู่ริมแม่น้ำพุมดวง ในอดีตมีการเกิดอุทกภัยที่รุนแรง แต่ในปัจจุบันการเกิดไม่ค่อยรุนแรงนัก การสร้างเขื่อนเก็บน้ำส่งผลดีต่อพื้นที่การเกษตรในบริเวณดังกล่าวของตำบลจึงทำให้ไม่ค่อยเกิดความเสียหาย หรืออาจมีบ้างในกรณีฝนตกชุกติดต่อกันหลายวัน ประกอบกับสภาพพื้นที่การระบายน้ำไม่ดีเท่าที่ควร

9.2 ภัยแล้ง ภาวะฝนทิ้งช่วง

การทำการเกษตร เกษตรกรยังต้องพึ่งธรรมชาติอยู่มาก หากปีใดฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลก็ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร เกษตรกรยังไม่มีระบบการให้น้ำในสวนผลไม้ซึ่งมีบ้างเพียงไม่กี่ครัวเรือนและเกษตรกรก็ยังส่งผลกระทบในเรื่องค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงซึ่งไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

9.3 วาตภัย

การเกิดภัยจากลม ลมพัดทำให้พืชผลและบ้านเรือนของประชาชนเสียหายเกิดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม – พฤษภาคม และช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม ซึ่งไม่ค่อยบ่อยครั้งและรุนแรงมากนัก โดยพื้นที่ที่ประสบปัญหานี้ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 5

9.4 ภัยจากโรคแมลงหรือศัตรูระบาด

การระบาดของโรคและแมลง ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศชื้น ในฤดูฝนตะกิดโรใบร่วงของยางพารา ทุเรียนเป็นโรครากเน่าโคนเน่า ซึ่งเกิดจากเชื้อราไฟทอปเธอรา เมื่อเกิดสภาพแห้งแล้งโรคดังกล่าวจะลดความรุนแรงลงหรือบางชนิดก็หายไป สำหรับไม้ผลโดยเฉพาะเงาะมักประสบปัญหาการเกิดโรคและแมลงอยู่เป็นประจำ เช่น ราแป้ง ราดำ โรคราน้ำค้าง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ

ส่วนที่ 3

โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2568

องค์การบริหารส่วนตำบลบางมะเดื่อ อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร

มาตรการที่ 1 : ด้านการจัดการขยะต้นทาง

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.1	คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติงานดำเนินการตามแผนและรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	(1) จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ภายในเดือนธันวาคม 2567 (2) ดำเนินการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่ได้จัดทำตามข้อ 1.1 (3) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกรายงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบภายในเดือนกันยายน 2568	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	(1) มีการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะในหน่วยงาน หมู่บ้าน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น การทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (ขยะเป็นปุ๋ย) ฝาปาขยะรีไซเคิล ขยะแล่งสิ่งของ ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน เป็นต้น (2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนรวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ ประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือสถานประกอบการ เป็นต้น (3) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้หมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือจัดการกับขยะชุมชน เช่น ซาเล้ง หรือ โรงงานรีไซเคิลขยะ เป็นต้น	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.3	อำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ	จังหวัดพิจารณาการจัดกระบวนการในการติดตามประเมินผลการจัดทำธนาคารขยะ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกธนาคารขยะที่มีความโดดเด่นในระดับอำเภอเพื่อถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านชุมชนที่ได้ดำเนินการ และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่ข้างเคียง ในรูปแบบของการคัดเลือกธนาคารขยะในพื้นที่ระดับอำเภอที่จัดการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมในการเป็นต้นแบบ ระดับอำเภอ และสามารถมีธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอได้มากกว่า 1 แห่ง ใน 1 อำเภอ	สำนักปลัด
1.4	จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste) ในทุกเดือน (ต.ค.67 - มี.ค.68) ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.5	มีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	(1) มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงาน รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (2) มีการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์	สำนักปลัด

มาตรการที่ 2 : ด้านการจัดการขยะกลางทาง

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2.1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือ สถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	(1) สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย (2) จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะ และสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกแห่ง (3) จัดหายานพาหนะขนขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (4) ตรวจสอบและป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนขยะมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย (5) การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนขยะ	สำนักปลัด
2.2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการวางระบบเก็บขนขยะแยกประเภท หรือมีมาตรการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภทให้สอดคล้องกับพื้นที่	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเภทของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอันตราย ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย มีการกำหนดวัน เวลา	สำนักปลัด

		สถานที่ และเส้นทางเก็บขนโดยสามารถทำเป็นปฏิทินเก็บขน มีการเก็บขนแบบแยกประเภท ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด	
ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ข้อ 9 หรือจะต้องออกมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท (2) มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อแจ้งให้ประชาชนในอปท.ทราบโดยทั่วกัน (3) จัดเตรียมยานพาหนะ และเส้นทางในการเก็บขนขยะให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขนขยะแยกประเภท	
2.3	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	(1) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อย หมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 แห่ง (2) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป (3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นเกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชน ประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้งหรือกำจัดขยะอันตรายไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและจุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน (4) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขนขยะ	สำนักปลัด

		อันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขยะพร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ	
ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
2.4	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	(1) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขนกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (2) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะและขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด	สำนักปลัด

มาตรการที่ 3 : ด้านการจัดการขยะปลายทาง

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
3.1	ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาถังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น	สำนักปลัด

		ผ้าป่าขยะรีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม (Big Cleaning Day) กิจกรรมทำสารบำรุงดิน น้ำหมักชีวภาพ	
ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะ ชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น (3) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ 3 Rs หรือ 3ช. ให้แก่เด็กนักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียนสถานศึกษา วัด หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการจัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ (4) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และณรงค์ให้ใช้ถุงผ้า (5) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน	

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สนใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อหรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่าอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง (7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน (8) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน (9) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องโดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักปุ๋ย การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล - ชีวภาพ การฝังกลบแบบเทกองควบคุม ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน และเตาเผาขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย	

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(10) รวบรวมตัวเลขปริมาณขยะที่ อปท.เก็บขนไปกำจัดที่ระบบกำจัด หรือประสานขอตัวเลขปริมาณที่บ่อหรือระบบกำจัดของเอกชนที่ อปท.จ้างเก็บ/ขน/กำจัด จัดทำเป็นฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. และรายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศ สถ.รวมทั้งรายงานข้อมูลผ่าน ทสจ.เพื่อรวบรวมให้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) รายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศของกรมควบคุมมลพิษ (11) ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้อปท. ส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการโดยคำนึงความเหมาะสมของพื้นที่ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	
3.2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	อปท.ในพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการวางแผนความร่วมมือ รวมถึงการวางระบบขนขยะมูลฝอยไปยังอปท. เจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) อย่างมีมาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
3.3	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาเข้าจัดการโดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง ตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการดำเนินงานในปี 2568 ต่อไป	สำนักปลัด
3.4	จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	(1) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายเพื่อรอกำจัด อปท.มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐานและปลอดภัย (2) ขนขยะอันตรายชุมชนให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	สำนักปลัด
3.5	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำส่งกำจัดขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยต้องไม่มีขยะติดเชื้อมากค้าง (2) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้ ได้แก่ โรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัด	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		โดยกระบวนการเผาโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชนขยะอุตสาหกรรมหรือแบบผสมผสานทั้งแบบเผาตรงและใช้เชื้อเพลิง RDF และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ มาสนับสนุนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเป็นการชั่วคราว	

มาตรการที่ 4 : ด้านการบริหารจัดการ

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
4.1	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการโดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
4.2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	(1) แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วยผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้อำนวยการกอง/ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม (2) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนด	สำนักปลัด
4.3	จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัดหรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จังหวัดทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการ	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า 1 คณะ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	
4.4	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	(1) ประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกการอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการประกาศคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเภทต่างๆ เช่น ประเภทหมู่บ้าน อถล. ประเภทเยาวชน อถล. และประเภทบุคคลทั่วไป หรือดำเนินการคัดเลือกประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร (2) ประกาศหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า 1 คณะ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	
4.4	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	(1) ประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกการอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการประกาศคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเภทต่างๆ เช่น ประเภทหมู่บ้าน อถล. ประเภทเยาวชน อถล. และประเภทบุคคลทั่วไป หรือดำเนินการคัดเลือกประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร (2) ประกาศหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(3) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (4) ประกาศผลการคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอาจจะมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมอบเกียรติบัตรให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในวันที่จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น	สำนักปลัด
4.5	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ	ยกย่องและเชิดชูเกียรติครัวเรือนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน ผ่านการจัดทำประกาศองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นผู้ประพฤติตนเป็นเป็นอย่างดีในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกธนาคารขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) (2) มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี)	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(3) เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน (4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น (5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	สำนักปลัด
4.6	จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จังหวัดดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนภายในจังหวัด เช่น สมาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาหอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ร่วมกันสนับสนุนซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวต่อไป	สำนักปลัด
4.7	จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	(1) ให้มีการรายงานสถานะการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุกๆ 3 เดือน (2) จังหวัดมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมให้คำแนะนำหรือตรวจเยี่ยมการดำเนินงานในพื้นที่ (3) มีการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด	สำนักปลัด

ที่	เป้าหมายของอปท.	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
4.8	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการจัดการขยะมูลฝอย	เพื่อการบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 7 ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ 7 ภาคีเครือข่าย เช่น (1) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding) (2) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	สำนักปลัด
4.9	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2))	(1) จังหวัดมีการตรวจสอบข้อมูลที่ อปท. ได้บันทึกและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน (2) อปท.มีการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) ในทุกวันที่ 10 ของทุกเดือนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	สำนักปลัด

**มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง**

ที่	กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้สนับสนุนกิจกรรม
1	ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน
2	รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด การคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน
3	สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง
4	สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ที่	กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้สนับสนุนกิจกรรม
6	สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็น ปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่างๆ จากการก่อสร้าง	สำนักปลัด	-กองช่าง
7	ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิด การรวมกลุ่ม พื้นที่การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน
8	พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง
9	อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพ ในการจัดการขยะมูลฝอย	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง
10	สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและภาคประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย	สำนักปลัด	-สำนักปลัด -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

ที่	กิจกรรมหลัก	ผู้รับผิดชอบหลัก	ผู้สนับสนุนกิจกรรม
11	สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน
12	ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงาน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น หมู่บ้านชุมชน	สำนักปลัด	-กองช่าง -กองคลัง -ภาคเอกชน -ภาคประชาชน